

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

Seimo nariui Linui Balsiui

2019-04- Nr. (11.2) 1B-

į 2019-04-03 raštą

Seimo nariui Valerijui Simulik

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS DIREKTORIAUS ĮSAKYMO

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba), atsakydama į Jūsų 2019 m. balandžio 3 d. raštą „Dėl įsakymo“ (toliau – Raštas), kuriame prašote pateikti papildomos informacijos dėl Tarnybos direktoriaus 2019 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 1V-91 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. rugsėjo 9 d. įsakymo Nr. 1V-893 „Dėl Radijo dažnių (kanalų), kuriuos galima naudoti be atskiro leidimo, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Įsakymas) įtvirtintų nuostatų pagrįstumo, teikia paaiškinimus dėl priimto sprendimo.

Pagal Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERĮ) 8 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktus, Tarnybos uždaviniai, be kita ko, yra siejami su efektyvaus elektroninių ryšių išteklių naudojimo bei aparatūros ir įrenginių elektromagnetinio suderinamumo užtikrinimu. Vykdydama šiuos uždavinius ir vadovaudamasi Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2016 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-670 „Dėl Radijo ryšio įrenginių techninio reglamento patvirtinimo“, 10 punktu, pagal kurį Tarnyba turi teisę nustatyti papildomus reikalavimus dėl radijo ryšio įrenginių eksploatacijos pradžios ir (arba) naudojimo dėl priešasčių, susijusių su efektyviu ir veiksmingu radijo spektro naudojimu, žalingųjų trukdžių prevencija ar elektromagnetinių trikdžių prevencija, Tarnyba priėmė Įsakymą.

Tarnyba, rengdama Įsakymo projektą, siekė panaikinti praktikoje išryškėjusius teisinio reguliavimo trūkumus, susijusius su radijo mėgėjų naudojamų įrenginių naudojimu ir laikymu. Įsakyme nustatytu reikalavimu registruoti stacionarias ir judriąsias radijo mėgėjų stotis (kai radijo siųstuvo maksimali galia $P > 5W$) yra siekiama pagerinti radijo spektro išteklių planavimo ir valdymo galimybes, kadangi didžiojoje radijo spektro dalyje, kurioje yra leidžiama radijo mėgėjų veikla, radijo spektras yra naudojamas pasidalijimo sąlygomis, todėl yra reikalingas interesų derinimas su kitais subjektais, teisėtai naudojančiais radijo dažnius (kanalus). Šis reikalavimas taip pat yra sietinas su laikinai į Lietuvą atvykstančių asmenų, turinčių teisę užsiimti radijo mėgėjų veikla, apskaita, užtikrinant teisinio reglamentavimo nuoseklumą su Teisės užsiimti radijo mėgėjų veikla suteikimo tvarkos ir užsiėmimo šia veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 1V-1070 „Dėl Teisės užsiimti radijo mėgėjų veikla suteikimo tvarkos ir užsiėmimo šia veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, 25 punkte numatomomis užsienio valstybėje išduoto leidimo radijo mėgėjų veiklai galiojimo sąlygomis Lietuvos Respublikoje.

Tarnyba, prieš rengdama Įsakymą, domėjosi Europos šalių, taip pat JAV radijo mėgėjų veiklos teisinio reglamentavimo praktika. Vertinant šalių ypatumus, atkreiptinas dėmesys, kad radijo

spektro priežiūrą atliekančios institucijos turi nustatytas teises gauti išankstinę informaciją apie radijo stotis, įskaitant radijo mėgėjų naudojamas stotis, o renkamų duomenų pobūdį lemia vietos veiksniai ir specifiniai nacionaliniai poreikiai. Atsižvelgiant į Lietuvos geografinę situaciją (kaimynystę su ne Europos Sąjungos valstybėmis), Tarnybai ypač aktualu žinoti konkrečią radijo ryšio stočių įrengimo vietą, jos techninius parametrus ir konkrečius naudojamus radijo dažnius (kanalus). Tarnyba, valdydama techninę informaciją apie radijo mėgėjų turimas stotis, galės atlikti individualų kiekvienos radijo stoties elektromagnetinio suderinamumo vertinimą kitų radijo ryšio naudotojų atžvilgiu. Tai ypač aktualu tarptautinio koordinavimo atvejais, kai užsienio šalių oponentai nustato ypač didelius apsauginius atstumus savo radijo ryšio stotims, neatsižvelgdami į potencialiai žalinguosius trukdžius keliančios radijo ryšio stoties įrengimo vietą ir jos technines charakteristikas, laikydami kad tokia stotis gali būti bet kurioje Lietuvos vietovėje, o elektromagnetinis suderinamumas yra modeliuojamas su radijo stoties maksimaliai leistinų galių vertėmis.

Pažymime, kad Tarnyba jau nuo 2010 m. naudoja radijo stočių registravimo priemonę Radijo dažnių (kanalų), kuriuos galima naudoti be atskiro leidimo, sąraše, patvirtintame 2010 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 1V-893 „Dėl Radijo dažnių (kanalų), kuriuos galima naudoti be atskiro leidimo, sąrašo patvirtinimo“, (toliau – Sąrašas) nustatytais atvejais, kai yra poreikis remtis realiais duomenimis elektromagnetinio suderinamumo modeliavimui ir trukdžių paieškai.

Vadovaujantis ERĮ 48 straipsnio 2 dalies nuostatomis, „Radijo dažniai (kanalai) valdomi pagal Nacionalinę radijo dažnių paskirstymo lentelę, <...> radijo ryšio plėtros planus bei atsižvelgiant į atitinkamas tarptautines sutartis ir (arba) susitarimus, įskaitant Radijo ryšio reglamentą“. Informuojame, kad šiuo metu vyksta Lietuvos Respublikos institucijų rengiamasis Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (toliau – ITU) pasaulinei radijo ryšio konferencijai WRC-19 (toliau – konferencija), kurioje taip pat bus svarstomas 50–52 MHz radijo dažnių juostos priskyrimo Radijo mėgėjų tarnybos stotims klausimas. Tarnyba, vertindama galimybes 50–52 MHz radijo dažnių juosta naudoti radijo mėgėjų ryšiams, atsižvelgė į rengiamą Europos šalių bendrąjį pasiūlymą (ang. *European Common Proposal*) konferencijos darbotvarkės AI 1.1 klausimu. Šiame pasiūlyme CEPT administracijų šalys pritaria, kad 50–52 MHz radijo dažnių juosta galėtų būti priskirta Radijo mėgėjų tarnybai su sąlyga, jog Transliavimo, Fiksuotoji, Judrioji ir Radiolokacijos (vėjo profilio radarai) tarnybos bus tinkamai apsaugotos. Ypač griežtų sąlygų reikalaujama Rusijos Federacijos teritorijoje veikiančioms televizijos transliavimo stotims. Paminėtina ir tai, kad 50–52 MHz radijo dažnių juosta ypatingai saugo ir NATO valstybės. Rašte minimų radijo švyturių 50–52 MHz radijo dažnių juostoje veikimas yra nuolatinio pobūdžio, todėl tam tikroje teritorijoje, priklausomai nuo šio įrenginio spinduliuotės galios ir antenos aukščio, jie potencialiai gali kelti trukdžius minėtoms radijo ryšio tarnyboms ir su valstybės gynyba susijusioms radijo ryšio sistemoms. Atkreipiame jūsų dėmesį, kad radijo švyturiai 50–52 MHz radijo dažnių juostoje gali būti naudojami individualaus leidimo, kurio sąlygos būtų derinamos su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, pagrindu.

Tarnyba, esant poreikiui, teikia Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos struktūroms metodinę ir praktinę pagalbą dėl racionalaus radijo spektro išteklių planavimo, radijo spektro naudojimo efektyvumo didinimo, radijo trukdžių poveikio mažinimo, radijo signalų siuntimo vietos nustatymo ir pan., įskaitant atvejus, kai būna paveikiamas radijo ryšio sistemų veikimas Lietuvos Respublikoje strateginę reikšmę turinčiuose kariniuose objektuose. Tarnyba nėra gavusi pretenzijų iš Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos dėl Lietuvos radijo mėgėjų veiklos sukeltų trukdžių NATO ar Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemoje naudojamai ryšių sistemai, tačiau gauname informaciją dėl žalingų trukdžių minėtoms sistemoms, kurių šaltinio nustatyti nepavyksta. Neatmestina, kad radijo ryšio sistemų veikimo blogėjimas taip pat gali būti sąlygotas ir radijo mėgėjų stočių veikimo.

Taip pat paminėtina, kad šiuo metu ES darbo grupėse nagrinėjamas palydovinių ryšių Galileo sistemos apsaugos poreikis nuo radijo mėgėjų stočių, veikiančių 1240–1300 MHz radijo dažnių juostoje antrine teise. Elektromagnetinio suderinamumo tarp Galileo sistemos ir radijo mėgėjų tarnybos stočių problemos sudėtingumą parodo siūlymas teikti Galileo sistemos apsaugos klausimą 2023 m. ITU konferencijai WRC-23.

Atkreipiame jūsų dėmesį, kad Lietuvos radijo mėgėjų draugijos prašymas, pateiktas 2019 m. kovo 29 d. rašte Nr. 001-0329/LRS „Prašymas atšaukti nepagrįstus RRT reikalavimus“, praplėsti radijo mėgėjams skirtą 70 MHz radijo dažnių juostą bei panaikinti apribojimus naudoti radijo dažnius Alytaus mieste, negalės būti tenkinamas, kadangi tiek Radijo ryšio reglamente, tiek Nacionalinėje radijo dažnių paskirstymo lentelėje ir radijo dažnių naudojimo plane, patvirtintuose Tarnybos direktoriaus 2016 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 1V-698 „Dėl Nacionalinės radijo dažnių paskirstymo lentelės ir radijo dažnių naudojimo plano patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“, (toliau – Dažnių lentelė) ši radijo dažnių juosta nėra numatyta Radijo mėgėjų tarnybai. Praplečiant Sąraše radijo mėgėjų įrenginiams veikti nustatytą 70,2–70,25 MHz radijo dažnių juostą būtų pažeisti kitų teisėtų radijo dažnių naudotojų, kurie gali naudoti radijo dažnius Dažnių lentelės II skyriaus 201 punkte nustatyti paskirčiai (radijo programoms transliuoti ir siųsti, bei siaurajuosčiams vidaus ir viešosios prieigos radijo ryšio tinklams), interesai ir teisėti lūkesčiai.

Pažymime, kad Tarnyba savo veikloje vadovaujasi proporcingumo ir mažiausio būtino reguliavimo principais, todėl reguliariai peržiūri savo parengtus teisės aktus ir nustatiusi, kad jais nepasiekiami numatyti tikslai arba jų poveikis yra neproporcingai ribojantis, inicijuoja jų pakeitimus. Atitinkamai, Tarnyba stebės Įsakymu nustatyto reglamentavimo praktinį įgyvendinimą, jo efektyvumą, ir, esant poreikiui, ateityje toliau tobulins reglamentavimą, atsižvelgdama į nacionalinius poreikius bei tarptautiniu mastu priimamus sprendimus.

L. e. direktoriaus pavaduotojos pareigas
pavadojanti direktorių

Ieva Žilionienė